

Lincoln Public Schools

Curriculum and Professional Development Department
လီယူ၊ ၂၀၁၇နံ

5905 O Street, Lincoln, NE 68510 (402) 436-1808

လူ့ခါးပဒိန်ကိုဟံင်ဖိဖိတဖှင်-

ဒ်အမုဲဝဲတီးဖိသုင်-၁၂တီး ဝဲအှင်အလံင်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်/တံးမလိမိပုာ်ပုာ်သုပုာ်ဘၣ် ပုာ်စၣ်နီၤလၢလူ့ခါးပဒိန်ကို, ယသးအိဉ်ဘီးဘၣ်သုဉ်ညါဝဲဒၣ် ပ LPS တံးမလၢကဝီၤမုးသးဖဲဘၣ်ယးဒီးတံးယုာ်မုာ်ဖဲလၢအိကးစံ ၂၁သီ, ၂၀၁၇နံအနံၤန့ၣ်လီၤ. မူးအဝဲအံၤမုာ်ဝဲတံးလီၤဆီ, ဒီးကဲထီဉ်အသး ထဲဒၣ်လၢ ၅၀၀နံမးတၢ်ညါလၢကီၢ်အမဲရကၤ Midwest အပူၤ, ဒီးပအဲဒ်ဒီးမၤစၢၤတံးအဝဲအံၤတမံၤလၢနပုာ်ကိဉ်ဖိကသုဉ်နီဉ်ဝဲဒၣ်လီၤစၢၤ/ထီဘိအ ကီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံးမၤစၢၤလၢနကသုဉ်ညါန့ၣ်ပာ်မုးသးဖဲအဝဲအံၤအဂီၢ်, လၢအဖိလံာ်အိဉ်ဒီးတံးသံကွၢ်စံးဆၢဘၣ်ယးဒီးတံးဂံၢ်တံးကျိၤတနီၤန့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်-တံးမနုၤကကဲထီဉ်အသးဖဲလၢအိကးစံ ၂၁သီ, ၂၀၁၇နံ ဒီးဘၣ်မနုၤလၢတံးအံၤမုာ်ဝဲတံးလီၤဆီဒီးအရူဒိဉ်န့ၣ်လဲဉ်. စံးဆၢ- တံးကယုာ်ဝဲဒၣ်မုာ်ဒိတဖျၢဉ်န့ၣ်လီၤ. လၢကတြီယာ် block ဝဲဒၣ်မုာ်ဒိတဖျၢဉ် လၢလူ့ခါးဟံင်ကဝီၤကတံးတံးဝဲဒၣ် ၂မံးနံးစံးယဉ်ယဉ်လၢမုာ်ဆါအဆၢကတံးန့ၣ်လီၤ. ကိးလၢဒီးန့ၣ်လၢအိဉ်ဝဲဒၣ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ဒီးမုာ်အဘၣ်စၢၤ, ဒ်လဲဉ်ဂုၤဒ်လဲဉ် ဂုၤ, ညိန့ၣ်တံးအကုဒ်အိဉ်ဖျါထီဉ်လၢလၢအဖိခိဉ် မ့တမုာ်လၢလၢအဖိလံာ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲတံးယုာ်မုာ်အကုဒ်အိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒၣ်လၢ ဟီဉ်ခိဉ်, ညိန့ၣ်တံးအကုဒ်အိဉ်လီၤဘၣ်ဝဲလၢပီဉ်လဲဉ်မဲာ်ဖိခိဉ်အဖိခိဉ်န့ၣ်လီၤ. တံးယုာ်မုာ်ဒိတဖျၢဉ်န့ၣ်တံးထီဉ်ဘၣ်အီၤလၢ လူ့ခါးလၢ ၅၀၀နံအတီၢ်ပူၤ (လၢညါအပူၤကွၢ်တံးထီဉ်ဘၣ်အီၤလၢလူ့ခါး, မ့တမုာ်လၢနံၣ်တြၢၤစကၣ်ဒၣ်လဲဉ်) - ဒီးတံးကထီဉ်ဘၣ်ကဒါက့ၢ်တံးယုာ် မုာ်အသိကဒီးတၢ်န့ၣ်လၢ ဆူညါအနံၣ် ၅၀၀ န့ၣ်လီၤ.

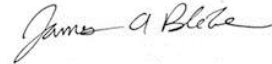
သံကွၢ်- တံးမနုၤကကဲထီဉ်အသးဖဲလၢ တံးယုာ်မုာ်ဒိတဖျၢဉ်အကတံးန့ၣ်လဲဉ်.
စံးဆၢ- မုာ်ဆါအဆၢကတံးဒၣ်လဲဉ် တံးကခံးလီၤဝဲဒ်သီးဒီးတံးခံးလီၤ/မုာ်ပာ်လီၤကညိဉ်အကတံး, ဘၣ်ဆၣ်တံးအဝဲအံၤကမၤအသးချ့ဒိဉ်မး ဒီးန ကတုာ်ဘၣ်လၢတံးကခံးဒိဉ်ထီဉ်ဒိဉ်ထီဉ် ဒီးနကဟံးသုဉ်ဟံးသးဒီး နကတုာ်ဘၣ်ဒီးမုာ်နုၤဒိအသိး-တံးဖိယာ်တကံးကပူၤထီဉ်, ထီဉ်ဖိဖိတဖှင်ကက့ၢ် ထီဉ်မံ, တံးကီၢ်အပနီဉ်ကလီၤ ဒီးဆၣ်တဖှင်အတံးကဝီၤကအိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တံးလီၤကမၤကမၤကအိဉ်ဖျါထီဉ်အဆါကတံးလၢမူ ကပိာ်လီၤ- ပကကွၢ်ဒီးထံဉ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် sun's corona မုာ်အတံးကဝီၤ/တံးကဝီၤအကီၢ်လၢအအိဉ်ဝးတရံးမုာ်, ကအိဉ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒၣ်ဒ်သီးဒီးတံးကဝီၤ အက့ၢ်အဂီၢ်အိဉ်ဝးတရံးဝဲဒၣ်လၢန့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်- ပကကွၢ်ဝဲဒၣ်တံးယုာ်မုာ် လၢအပူၤဖျဲးဒီးတံးဘၣ်ယိဉ်ဘၣ်ဘိအဂီၢ်န့ၣ်လဲဉ်.
စံးဆၢ- ပဖိတၢ်တံးပညိဉ်အဒိဉ်ကတံးလၢ LPS ကအံးထွဲကွၢ်ထွဲဒီးကဟုကယာ်ဝဲပပုာ်ကိဉ်ဖိတဖှင် ဒီးပပုာ်မၤတံးဖိတဖှင်န့ၣ်လီၤ. ကိဉ်ဖိတဖှင်ဒီးပုၤ မၤတံးဖိတဖှင်ကဒီးဝဲဒၣ်မဲာ်ဒီးလီၤဆီ, လၢပုၤဝဲအှင်ဖိဒီးကသံဉ်သရၣ်အုဉ်ကီၤဝဲဒၣ်လၢတံးဒီးသးဝဲဒၣ်အဝဲသုဉ်အမဲာ်ချ့တဖှင်လၢတံးကကွၢ်မုာ်အဂီၢ် ဒီးအဝဲသုဉ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်တံးန့ၣ်ကျဲလီၤတံးလီၤဆဲးလၢကဘၣ်သုဝဲဒၣ်လဲဉ်လၢတံးကွၢ်မုာ်အိဉ်ဒီးတံးပူၤဖျဲးဒီးတံးဘၣ်ယိဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲအှင်တံး မလိမိပုာ်/လံာ်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်ဝဲကျိၤကမၤသကိးတံးဒီး LPS ဒီးပုၤတဝါအပုၤသုပုာ်ဘၣ်တဖှင်လၢတံးဒုးအိဉ်ထီဉ်တံးသုဉ်ညါန့ၣ်ပာ်တံးပလီၤသုဉ်ပလီၤ သး ဒီးတံးပူၤဖျဲးဒီးတံးဘၣ်ယိဉ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်- မတၢ်သုဉ်တဖှင်လၢကပဉ်ယုာ်မၤသကိးတံးန့ၣ်လဲဉ်.
စံးဆၢ- ပဆိကမိဉ်တယာ်ကွၢ်လၢမုာ်ခိဉ်ကလံာ်သိဉ်ဂီၤကဆိဝဲ ဒီးတံးဆၢကတံးကဂုၤဝဲလၢတံးယုာ်မုာ်အနံၤ, LPS ပုၤမၤတံးဖိဝဲလၢဒီးကိဉ်ဖိတဖှင် လၢအမၤလီ ၁တီး-၁၂တီး ပုၤလၢတံးတယုာ်အီၤ/တံးတမၤပုၤလီၤန့ၣ်အီၤလံာ်အဒိဉ်လၢကအိဉ်လၢကိဉ်အပူၤတဖှင်-ကန့ၣ်လီၤမၤသကိးတံးတဘျီ ယီန့ၣ်လီၤ. ပဖိသုဉ်ဆဲးဖိတဖှင်ကအိဉ်ဒီးတံးမလိန့ၣ်တံးလၢတံးကွၢ်ဝဲဒၣ်ခိဉ်ဖျါလၢတံးဖိဉ်ယာ်တံးဂံၢ်ကဲထီဉ်အသးလၢခိဉ်ဖျါတၢ်အပူၤ, ဘၣ်ဆၣ်အ ဝဲသုဉ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်မဲာ်ဒီးခုဉ်လၢတံးကွၢ်ဝဲဒၣ်တံးယုာ်မုာ်အဂီၢ် ဒ်အပုၤအဂုၤအဂၤတဖှင်အသိးန့ၣ်လီၤ.

သံကွၢ်- ဟံဉ်ဖိဖိတဖှင်ကမၤလိအါထီဉ်ဘၣ်ယးဒီး ပတံးရဲဉ်တံးကျဲၤမူးအဝဲအံၤကသုဝဲဒ်လဲဉ်.
စံးဆၢ- သံကွၢ်နပုၤကိဉ်ဖိ/နဖိအကိဉ်ခိဉ်, မ့တမုာ်လဲၤန့ၣ်ကွၢ်တံးဂုၤဝဲ LPS တံးယုာ်မုာ်အပုာ်ယဲၤသန့ဖဲ- lps.org/eclipse န့ၣ်တက့ၢ်.

သံကွၢ်-ယမုာ်အဲဉ်ဒီးလၢယဖိကအိဉ်လၢတံးသုဉ်ထီဉ်/ကိဉ်အကိဉ်ပူၤ ဒီးအိဉ်ဒီးတံးလဲၤခိဉ်ဖျါမလိန့ၣ်တံးဒ်တံးမၤသးနီၢ်ကီၢ်အသိးန့ၣ်ဘၣ်မၤဒ်လဲဉ်.
စံးဆၢ- မၤပုၤထီဉ်လံာ်အဒိဉ်(ကွၢ်လၢအလီၢ်ခဲ) ဒီးဆုၤကဒါက့ၢ်အီၤလၢနဖိအကိဉ် ဝဲလၢကိဉ်စးထီဉ်အဆိကတံးတန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.
ပုၤဒီးတံးသုဉ်တံးသးလီၤ,

Dr. James Blake, K-12 Science Curriculum Specialist

ဆာတဲာ်ဒီးယုထာ်လာ
တက့ာ်တၢ်ယုာ်မုာ်ဘၣ်

ကိာ်ဖိ(တဖၣ်)အမံၤ-

_____

_____

ယသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်လာကိာ်ဖိတဖၣ်လာလုၣ်ခါပဒိၣ်ကိာ် ကပၣ်ယုာ်မုာ်သကိးတၢ်လာတၢ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ယုာ်မုာ် ဖဲ
လာလါအိကးၣ် ၂၁သီ, ၂၀၁၇န့ၣ် ဒီးအိၣ်စ့ၣ်ကိးဒီးမဲာ်ဒီးလာတၢ်ဒီးသဒါမဲာ်ချံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ပးဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်အိၣ်စ့ၣ်ကိးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်လာ တၢ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ယုာ်မုာ်ဒီးတ
ဖျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. NASA အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါဒ်လာအဖိလၢအသိး-

Solar retinopathy မ့ၢ်ဝဲတၢ်အစာတခါလာအဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်တထံၣ်လာတၢ်ခိဖျါလာ တၢ်
ကပီၤအယဲၤဆူၣ်ဒိၣ်မး ဆဲးဘၣ်ဝဲဒၣ်မဲာ်ချံအကဘျၢၣ်လာအဒုးထံၣ်ပုၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကပီၤဆဲး
လီၤမ့ၢ်ဆူၣ်တလာန့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်မဲာ်တထံၣ်တၢ်/မဲာ်ဘျီၣ်, ဘၣ်ဆၣ်တၢ်အဝဲအံၤဆါဒိၣ်မး
ဒီးတၢ်အဝဲအံၤတညီၣ်န့ၣ်မၤအသးလာ ပုၤတဂၤဂၤကကွၢ်ထံ/ကွၢ်ကျိၣ်ကတီၢ်တၢ် လီၤလီၤဆူၣ်မ့ၢ်အ
အိၣ်လာတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖးယံာ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်ဘၣ်. ညီၣ်န့ၣ်, မဲာ်ချံဟးဂီၤလာတၢ်ကွၢ်ထံမ့ၢ် ဒီးတၢ်အ
စာတဖၣ်လာအကဲထီၣ်အသးန့ၣ်တထံၣ်တၢ်ဖျါဖျါ/ကွၢ်တၢ်ဖျါကဒုကမ့ၢ်ကမ့ၢ်, ခံးသူ မ့တမ့ၢ် တၢ်
အဖျါၣ်/အဖိးဘီဘီဖိတဖၣ်, မဲာ်ချံဆါဖဲလာတၢ်ကပီၤဆူၣ်အကတီၢ် ကွၢ်တၢ်ကပီၤဆူၣ်တဘျီဘၣ်
မ့တမ့ၢ် မဲာ်ချံအကဘျၢၣ်ဖိဖဲအခါၣ်သးတီတီန့ၣ်တထံၣ်လာတၢ် (the fovea). နမ့ၢ်ကွၢ်အီၤတပ
ယုာ်ယီၤလာ ၁၀၀စဲးကိးအတီၢ်ပူၤန့ၣ် မၤဟးဂီၤမဲာ်ချံအကဘျၢၣ်ဖိလာအဒုးထံၣ်ပုၤတၢ်အံၤလီၤစါ
သ့ဝဲ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကအါန့ၣ်အမံးနးတကယုၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကစ့ၤန့ၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အဝဲန့ၣ်တၢ်
ကဲထီၣ်သးအဝဲအံၤ လီၤဆီလိာ်အသးလာမ့ၢ်နံၤတနံၤန့ၣ်မ့ၢ်အတၢ်ကပီၤအသဟီၣ်ဆူၣ်တဆူၣ် ဒီး
ပုၤကွၢ်တၢ်ဖိအမဲာ်ပုၤဖိကဖိထီၣ် ဒိၣ်ထီၣ်ခိဖျါလာအအီၤဝဲကသံၣ်မၤဘျါတၢ်ဘၣ်သမ့ၢ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်
ကအီၤကသံၣ်ကသီလာအဂုၤအဂၤတဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ယုာ်ဝဲဒၣ်မ့ၢ်အမဲာ်သၣ် ၉၉မ့ၢ်ကယုၤ
(the photosphere အတၢ်ကပီၤဆဲးလီၤဒီးတၢ်ကိာ်)ဒီးခံးလီၤဝဲ ဒီးဖဲလာတၢ်ယုာ်မုာ်တဝံၤဒီးအဆၢ
ကတီၢ်, အိၣ်လီၤတဲာ်တၢ်က့ၤထဲတမ့ၢ်ကယုၤဒ်လါထီၣ်သီအကွၢ်အဂီၤအသိးဒၣ်လဲာ် မ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး
ဒီးအသဟီၣ်လာအဆူၣ်ဒိၣ်မး လၢအကမၤအူအိၣ် ဒီးမၤဟးဂီၤဝဲဒၣ် မဲာ်ချံအကဘျၢၣ်ဖိလာအဒုး
ထံၣ်ပုၤတၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. တီၢ်နီၣ်, နတတူၢ်ဘၣ်လာထူၣ်ပျါန့ၣ်နီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လာအအိၣ်လာမဲာ်ချံ
အကဘျၢၣ်ပူၤအံၤတဆါဘၣ် ဘၣ်ဆၣ်နမဲာ်ချံအကဘျၢၣ်ဖိလာအဒုးထံၣ်ပုၤတၢ်အံၤ ဟးဂီၤသ့ဝဲတ
တဖျါဒီးလၢနသ့ၣ်ညါဒီးတူၢ်ဘၣ်တၢ်အဝဲအံၤဒၣ်လဲာ်, ဒီးအခါဖဲန့ၣ်တၢ်အံၤကမ့ၢ်တၢ်စါခံးလၢနက
မၤပူၤဖျါနမဲာ်ချံကထံၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လဲၤကွၢ်ဖဲပုာ်ဘျးစဲအဝဲ
အံၤန့ၣ်တက့ၢ်. <https://eclipse2017.nasa.gov/faq>

ယယုၤထီၣ်လာပုၤကိာ်ဖိအမံၤ(တဖၣ်)အံၤ တဘၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ယုာ်မုာ် ဖဲလာလါအိကးၣ် ၂၁သီ, ၂၀၁၇န့ၣ်
အနံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

မိာ်ပာ် မ့တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်အမံၤ

မိာ်ပာ် မ့တမ့ၢ်ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဆဲးလီၤအမံၤ

မ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီ